

Resultaten Survey Governancecode

Inhoud

Vraag 1: Doel	2
Vraag 2: Naleving	5
Vraag 3: Duidelijkheid	9
Vraag 4: Aansluiting	11
Vraag 5: Principes	13
Vraag 6: Aanpassingen	15
Vraag 9: Opmerkingen	16

Respons (vraag 7 en 8):

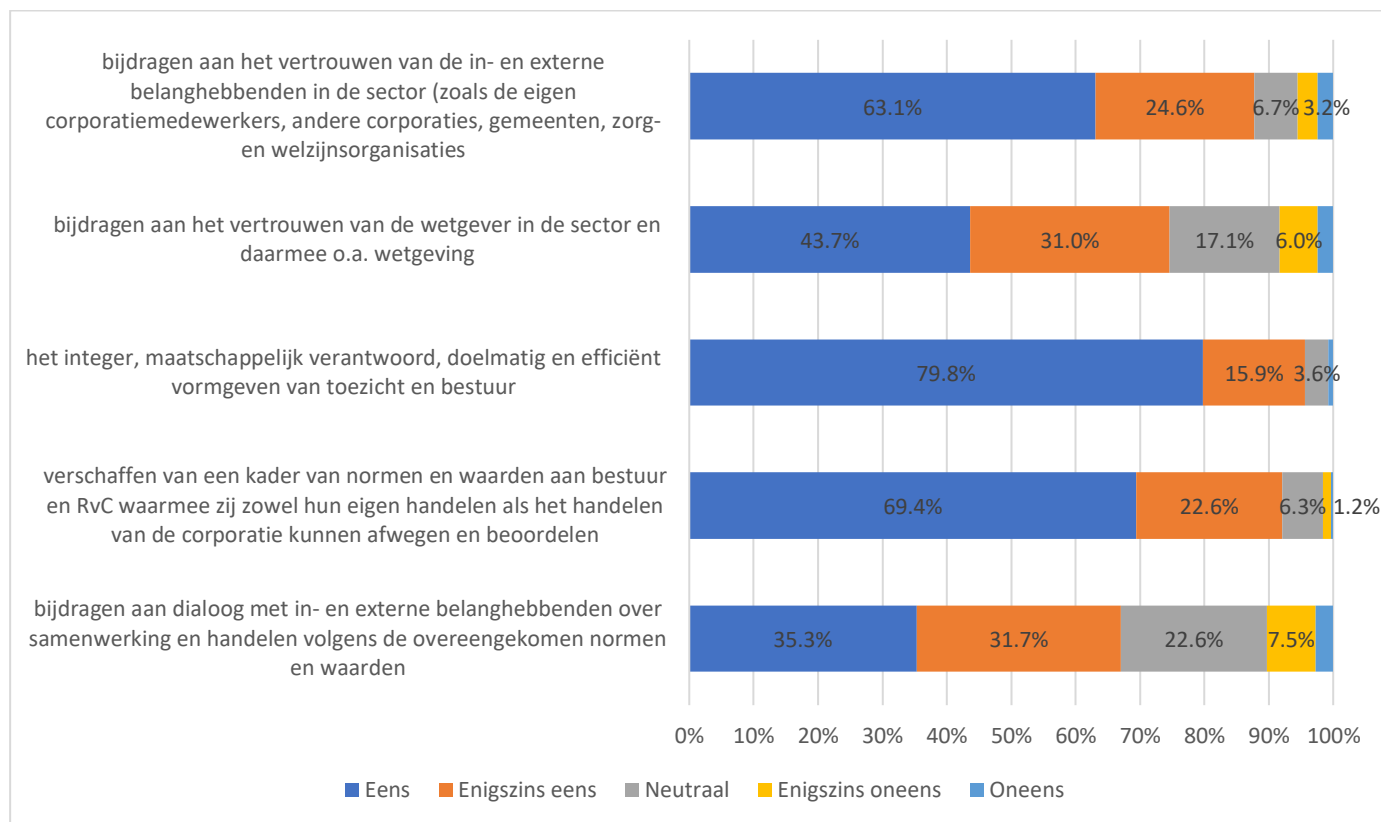
Totaal ingevuld en afgerond door 252 respondenten. Hieronder de uitsplitsing naar grootteklasse en 'functie'

	Bestuurder	RvC-voorzitter/- lid	Secretaris bestuur en/of RvC	Totaal
XL/meer dan 25.000 verhuureenheden	5	8	6	19
L/10.000-25.000 verhuureenheden	20	20	12	52
M/5.000-10.000 verhuureenheden	24	33	23	80
S/2.500-5.000 verhuureenheden	18	25	7	50
XS/1.000-2.500 verhuureenheden	17	19	4	40
XXS/minder dan 1.000 verhuureenheden	6	4	1	11
Totaal	90	109	53	252

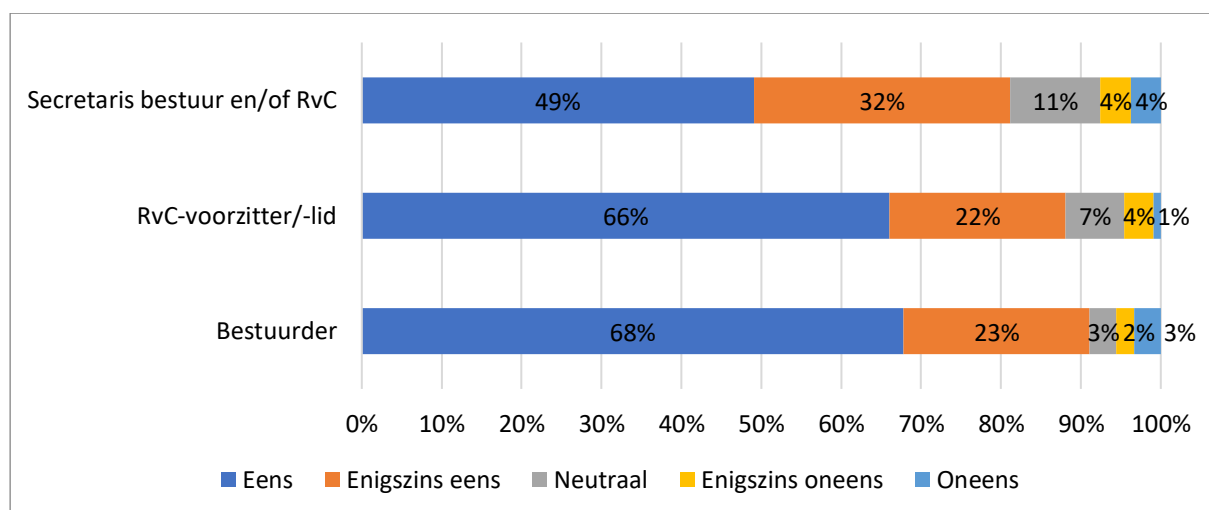
Vraag 1: Doel

Beantwoord onderstaande 5 stellingen over wat u ziet als belangrijkste doel van een Governancecode.

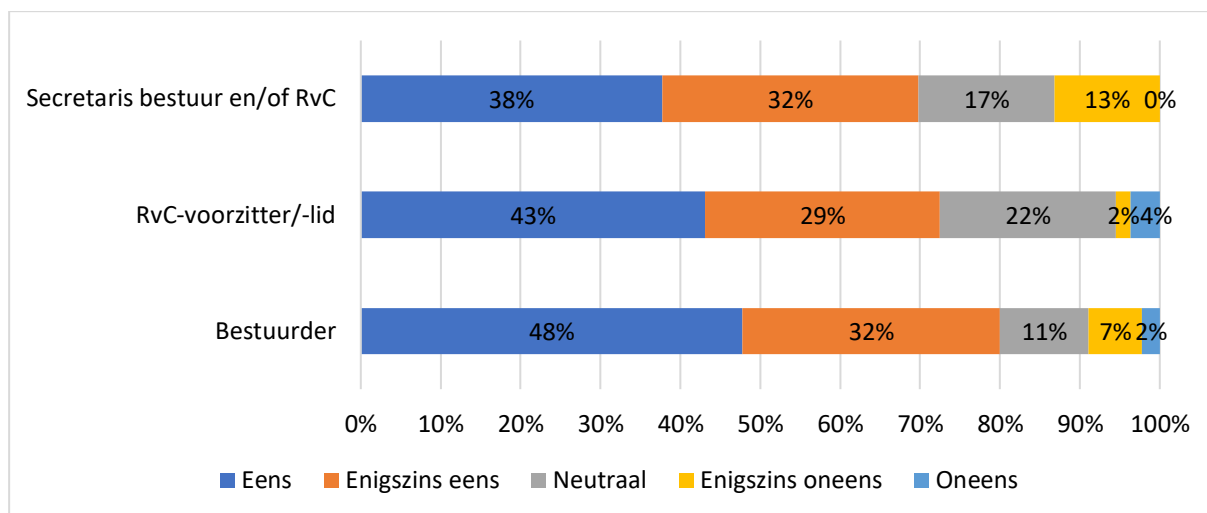
Het belangrijkste doel van een governancecode is voor mij:

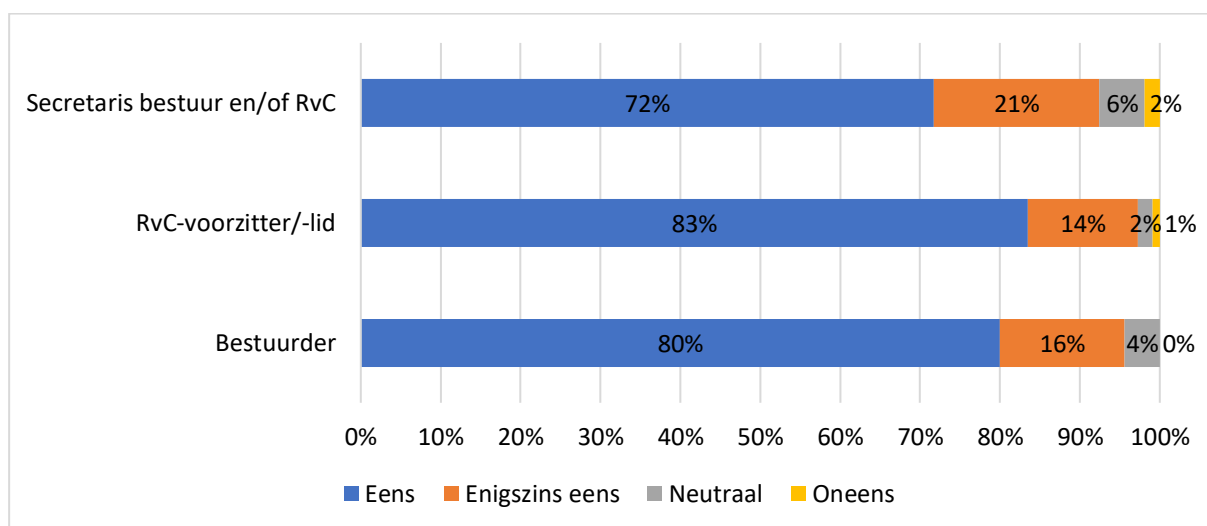
Bijdragen aan het vertrouwen van de in- en externe belanghebbenden in de sector (zoals de eigen corporatiemedewerkers, andere corporaties, gemeenten, zorg- en welzijnsorganisaties)

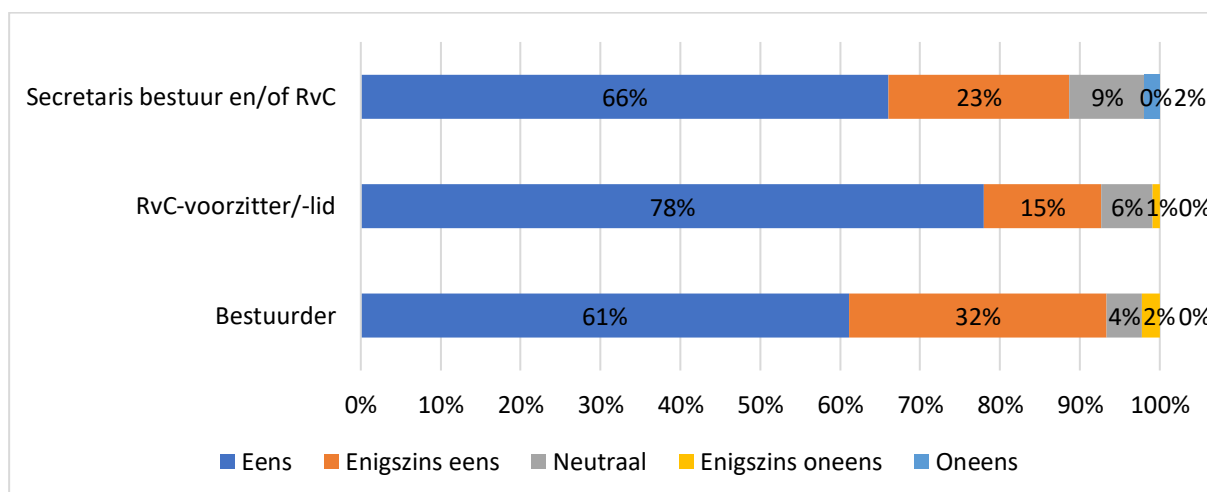
Bijdragen aan het vertrouwen van de wetgever in de sector en daarmee o.a. wetgeving

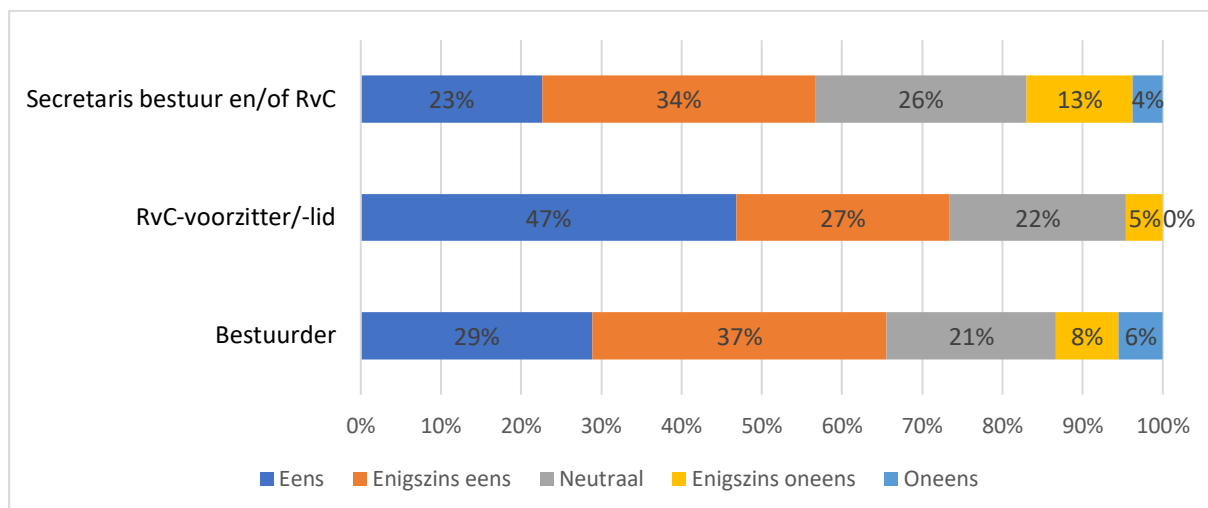
Het integer, maatschappelijk verantwoord, doelmatig en efficiënt vormgeven van toezicht en bestuur

Verschaffen van een kader van normen en waarden aan bestuur en RvC waarmee zij zowel hun eigen handelen als het handelen van de corporatie kunnen afwegen en beoordelen

Bijdragen aan dialoog met in- en externe belanghebbenden over samenwerking en handelen volgens de overeengekomen normen en waarden

Vindt u andere doelen het belangrijkste die hierboven niet worden benoemd? U kunt dit hier aangeven.

Respondenten die andere doelen het belangrijkste vinden benoemen vaak doelen die te maken hebben met het voeren van het goede gesprek. De code biedt hiervoor een leidraad, stimuleert het goede gesprek, zet aan tot nadenken e.d.

Andere doelen die door respondenten worden benoemd hangen samen met:

- kader voor/harmonisering invulling goed bestuur en toezicht en stabiele bestuursomgeving;
- expliciteren/inkleuren/gedeelde opvattingen over normen en waarden;
- bescherming belangen/geloofwaardigheid/vertrouwen huurders;
- bijdrage aan transparantie, verantwoord en aanspreekbaarheid;
- maatschappelijke opgave/de bedoeling;
- professionele bedrijfsvoering/organisatie en efficiency;
- overzicht geven;
- samenwerking.

Wilt u uw antwoorden toelichten of naar aanleiding van deze stellingen nog iets anders delen?

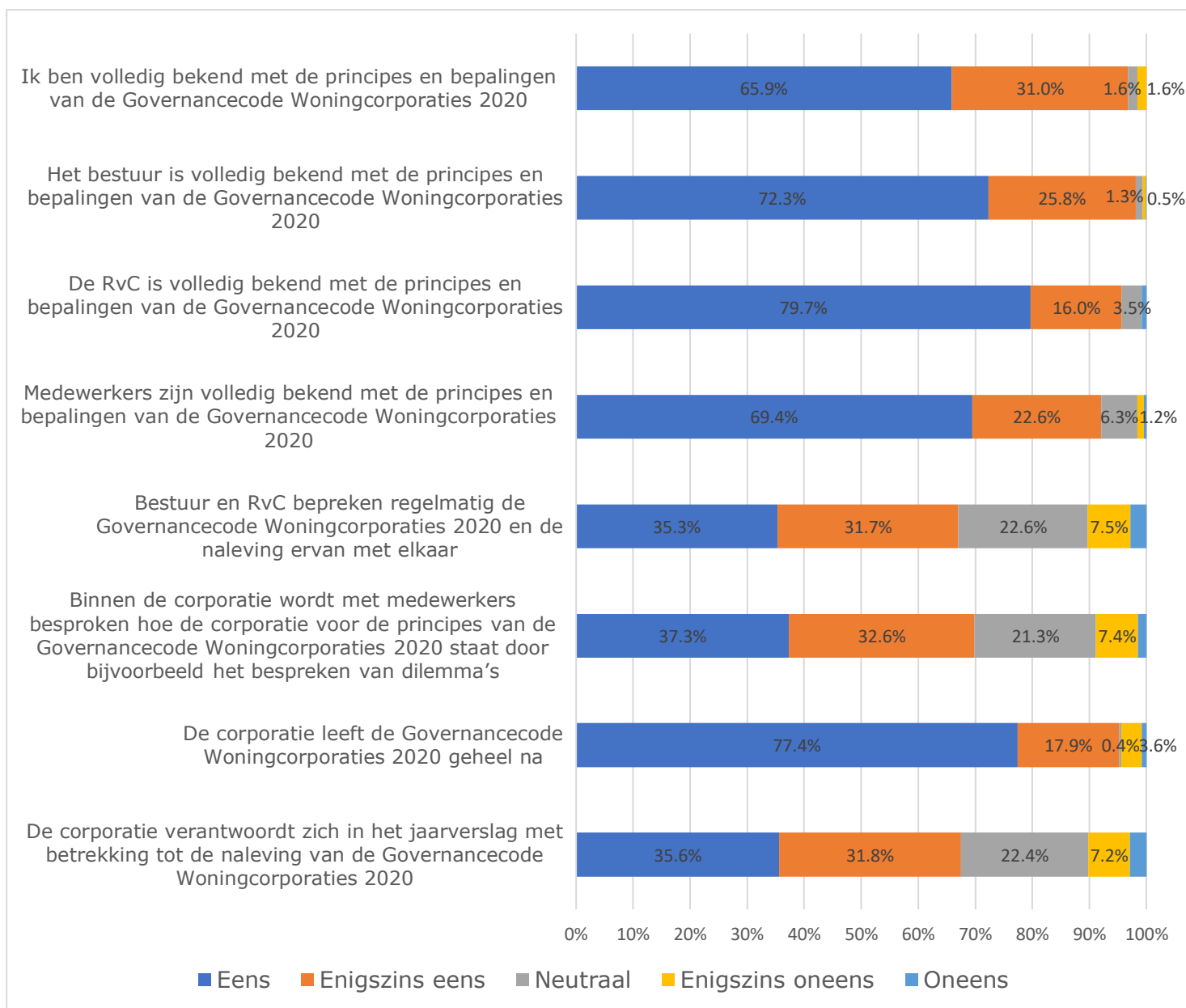
Een deel van de respondenten legt in hun toelichting de nadruk op een principle based code en een code die moet leiden tot het voeren van het goede gesprek, terwijl anderen de code meer zien als een normenkader met regels. En weer andere respondenten leggen de nadruk juist op het belang van de eigen moraliteit en het eigen morele kompas als basis.

Sommige respondenten leggen de relatie tussen het maatschappelijk belang van de corporatie, en het maatschappelijk handelen en maatschappelijk verantwoord dat hieruit voortvloeit.

De groeiende regeldruk is voor sommige respondenten een zorg. Deze pleiten voor minder regels en een beknopte code.

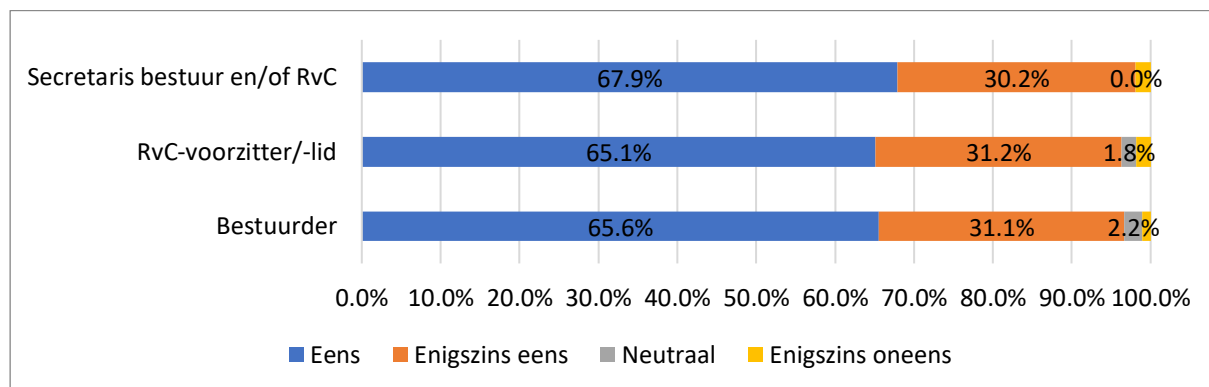
Vraag 2: Naleving

Beantwoord onderstaande 9 stellingen over in hoeverre u vindt dat de huidige Governancecode Woningcorporaties 2020 bekend is in uw corporatie en wordt nageleefd.

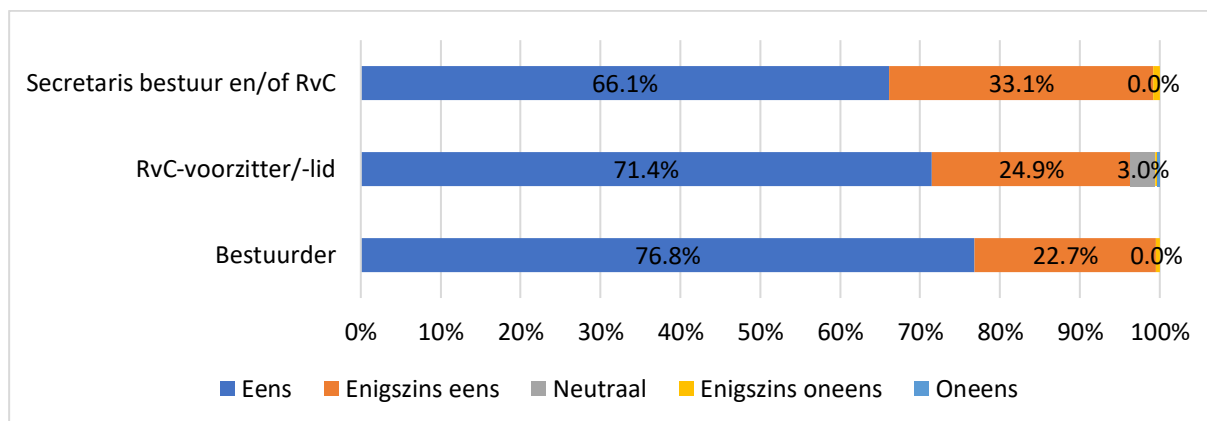

Hieronder uitsplitsing per functie per stelling

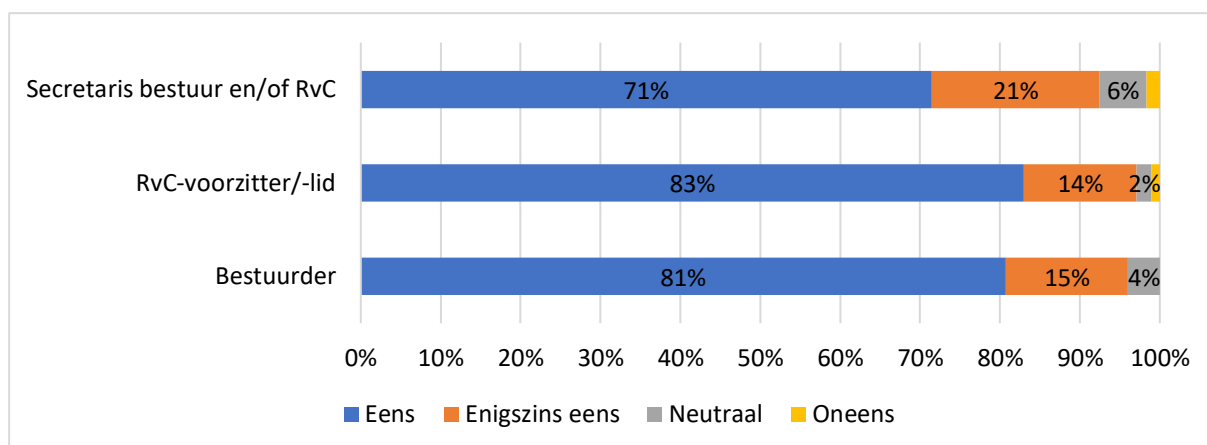
Ik ben volledig bekend met de principes en bepalingen van de Governancecode Woningcorporaties 2020

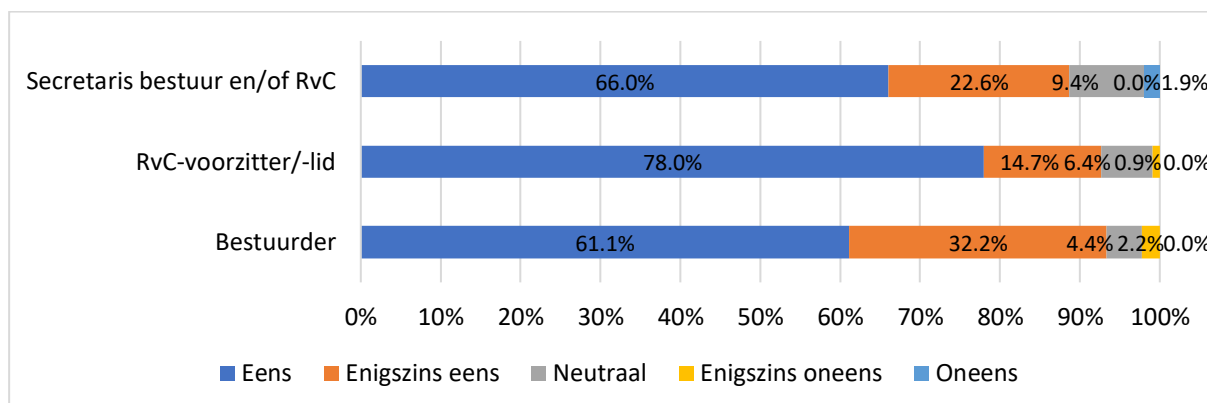
Het bestuur is volledig bekend met de principes en bepalingen van de Governancecode Woningcorporaties 2020

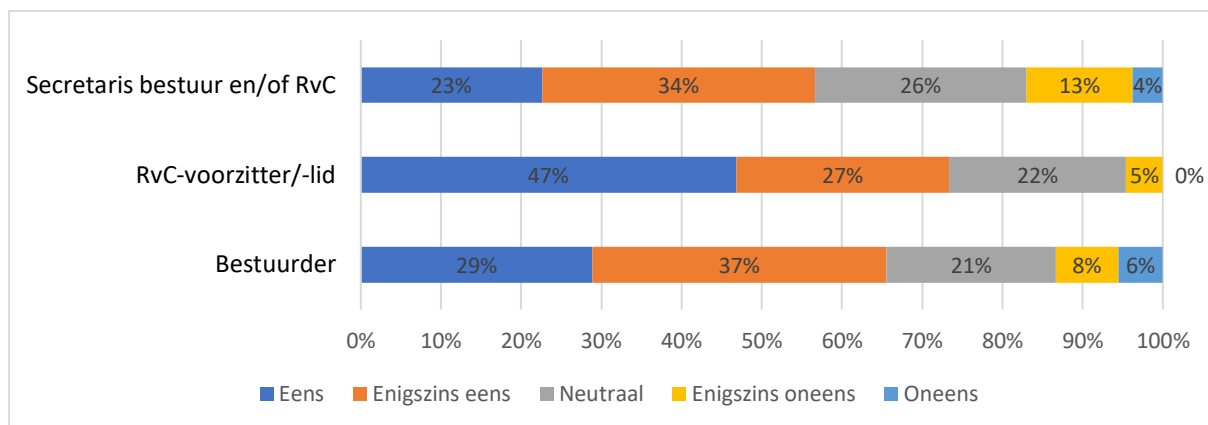
De RvC is volledig bekend met de principes en bepalingen van de Governancecode Woningcorporaties 2020

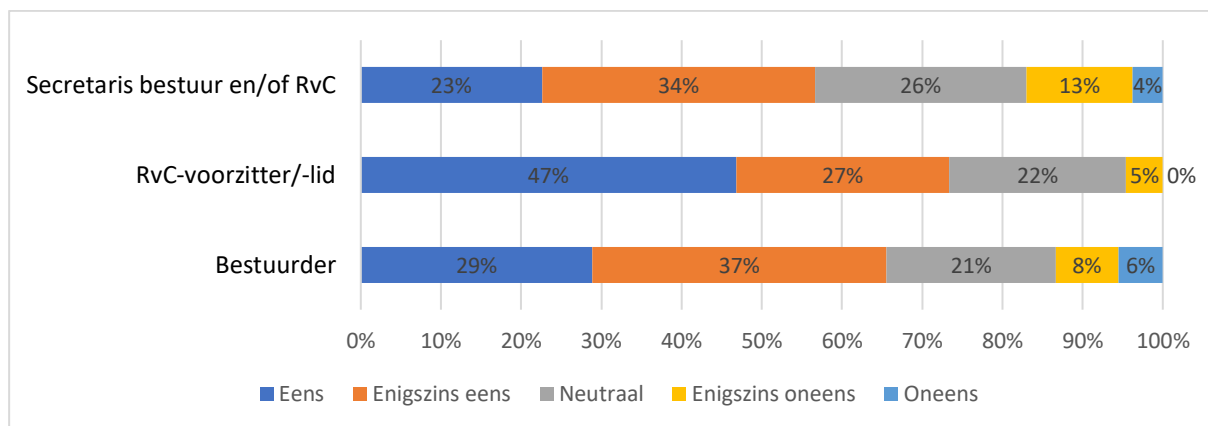
Medewerkers zijn volledig bekend met de principes en bepalingen van de Governancecode Woningcorporaties 2020

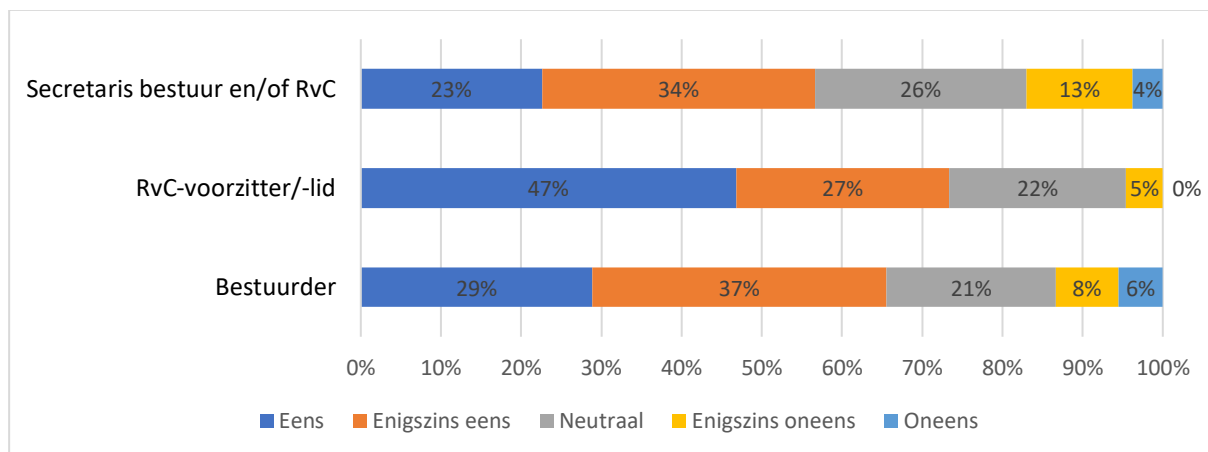
Bestuur en RvC bepreken regelmatig de Governancecode Woningcorporaties 2020 en de naleving ervan met elkaar

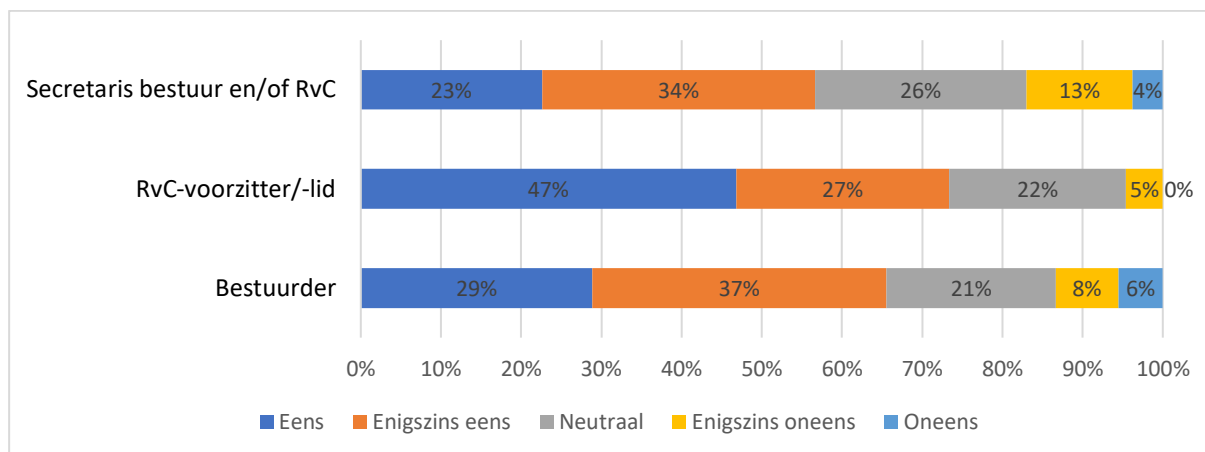
Binnen de corporatie wordt met medewerkers besproken hoe de corporatie voor de principes van de Governancecode Woningcorporaties 2020 staat door bijvoorbeeld het bespreken van dilemma's

De corporatie leeft de Governancecode Woningcorporaties 2020 geheel na

De corporatie verantwoordt zich in het jaarverslag met betrekking tot de naleving van de Governancecode Woningcorporaties 2020

Wilt u uw antwoorden toelichten of naar aanleiding van deze stellingen nog iets anders delen?

Een groot deel van de toelichtingen betreffen de 'bekendheid code onder/bespreken code met medewerkers'. Hierbij geven respondenten vaak aan dat de code over het algemeen niet leeft onder medewerkers. Maar het (van de code afgeleide) integriteitsbeleid en de meldregeling daarentegen wel. Er vinden bijvoorbeeld integriteitsworkshops plaats, en er worden casussen en dilemma's/morele kwesties besproken die (soms) de code raken.

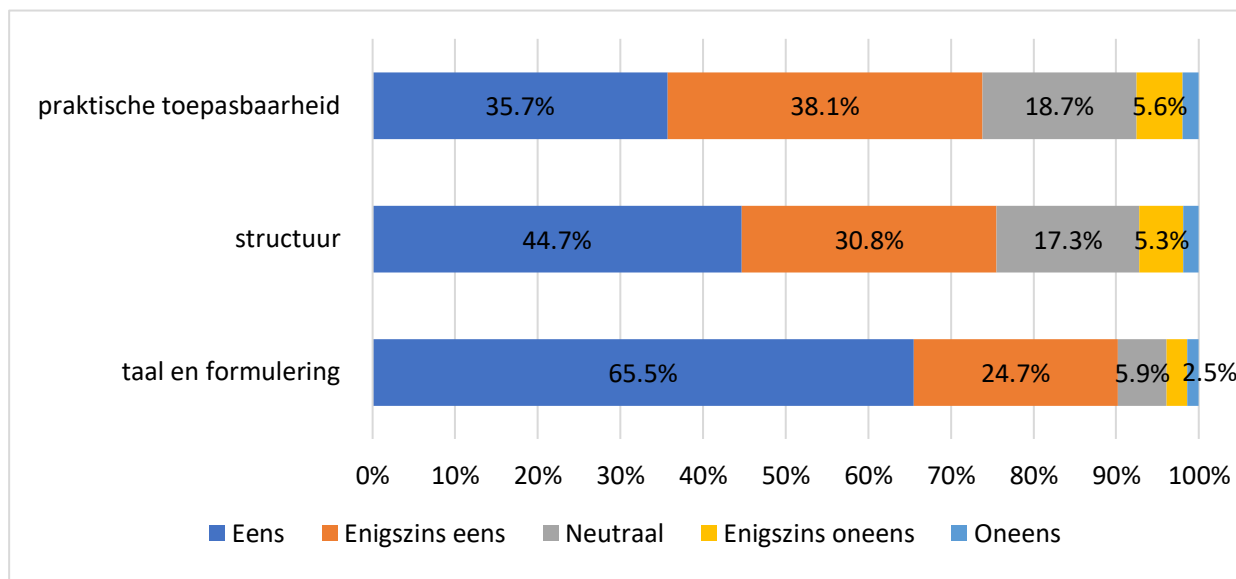
Een ander groot deel van de toelichtingen betreffen de 'bespreking door bestuur en RvC van de code en de naleving ervan'. Hierbij geven respondenten aan dat dit op verschillende manier aan de orde komt: o.a. via de governancekalender, als onderdeel van de besluitvorming(svoorstellen), bij de jaarlijks bespreking van de principes, bij de bespreking van de jaarlijkse toets op de naleving en tijdens het opstellen van het jaarverslag.

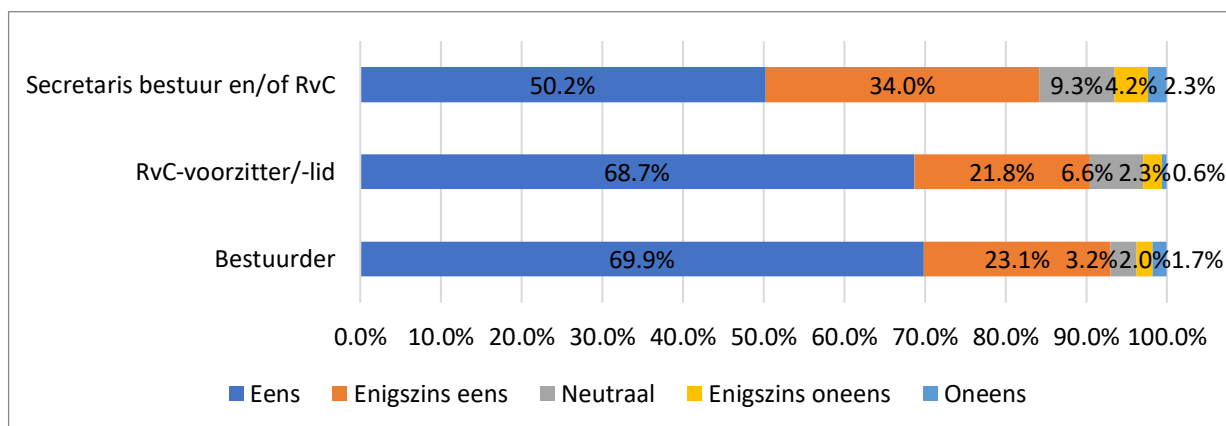
Vraag 3: Duidelijkheid

Beantwoord onderstaande 3 stellingen over in hoeverre u vindt dat de huidige governancecode 2020 duidelijk is.

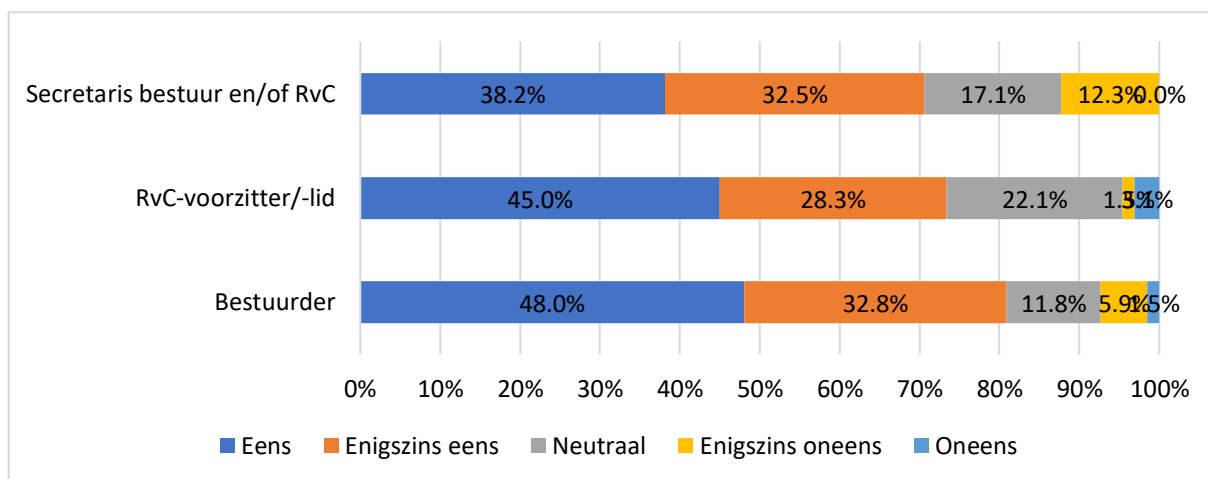
Ik vind de Governancecode Woningcorporaties 2020 duidelijk qua:

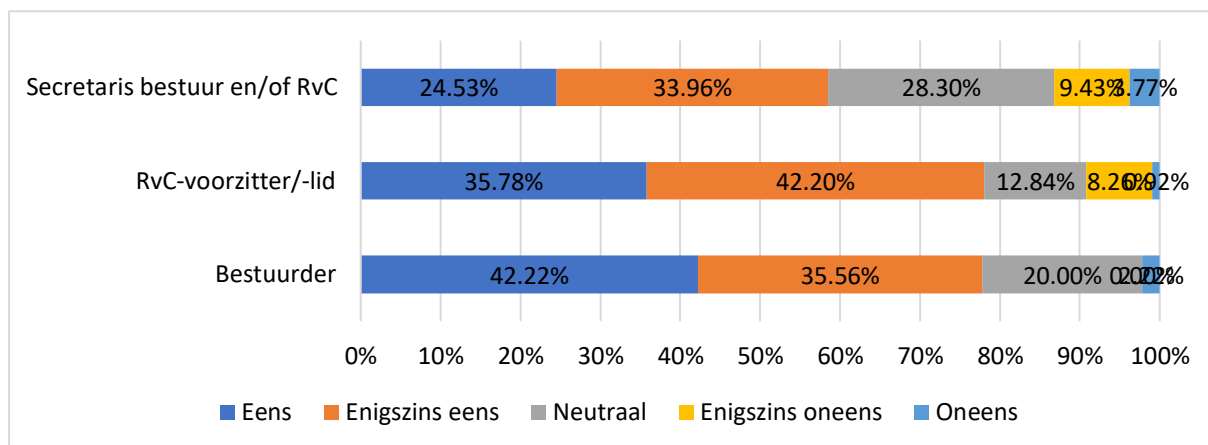
1. taal en formulering

2. structuur

3. praktische toepasbaarheid

Als u 'enigszins oneens' of 'oneens' heeft ingevuld, kunt u aangeven waarover u vindt dat de Governancecode Woningcorporaties 2020 onduidelijk is?

De opmerkingen van de respondenten die op een of meerdere stellingen 'enigszins oneens' of 'oneens' hebben ingevuld op de stellingen over de (on)duidelijkheid van de code, betreffen onder meer de interpretatie en toepassing van de code. Uit tabel 3 blijkt dat zowel RvC, bestuur, als medewerkers de code in hun eigen praktijk niet als goed toepasbaar ervaren. Sommigen geven aan dat meer voorbeelden, casuïstiek en dilemma's wenselijk zijn. Het moet dan helder zijn dat het geen dwingende (afvink)regels zijn maar dat dit is bedoeld ter verduidelijking, en als leidraad voor het voeren van het goede gesprek. M.b.t. dit laatste wordt ook aangegeven dat hier in de code meer aandacht voor zou moeten zijn.

Verder worden vooral opmerkingen gemaakt over het rigide en dwingende karakter van de code ("Soms ook zorgt dit voor gedrag dat gericht lijkt om niets fout te doen dan gedrag dat zich richt op het goede doen."), dat deze te gedetailleerd is uitgewerkt in regels en te omvangrijk/uitgebreid/langdradig is.

Ook worden suggesties gedaan over specifieke bepalingen waaronder de solidariteitsbepaling die men niet vindt passen of nodig acht in de code.

Wilt u uw antwoorden toelichten of naar aanleiding van deze stellingen nog iets anders delen?

De opmerkingen van de respondenten betreffen vooral het 'hoog over' van sommige bepalingen en de 'gedetailleerdheid' van weer andere bepalingen. Sommige respondenten geven aan niet meer regels/verdere detaillering te willen. Het is onmogelijk om in de code iedere voorkomende situatie te regelen. Er moet ruimte zijn voor het goede gesprek en de RvC heeft een eigen verantwoordelijkheid.

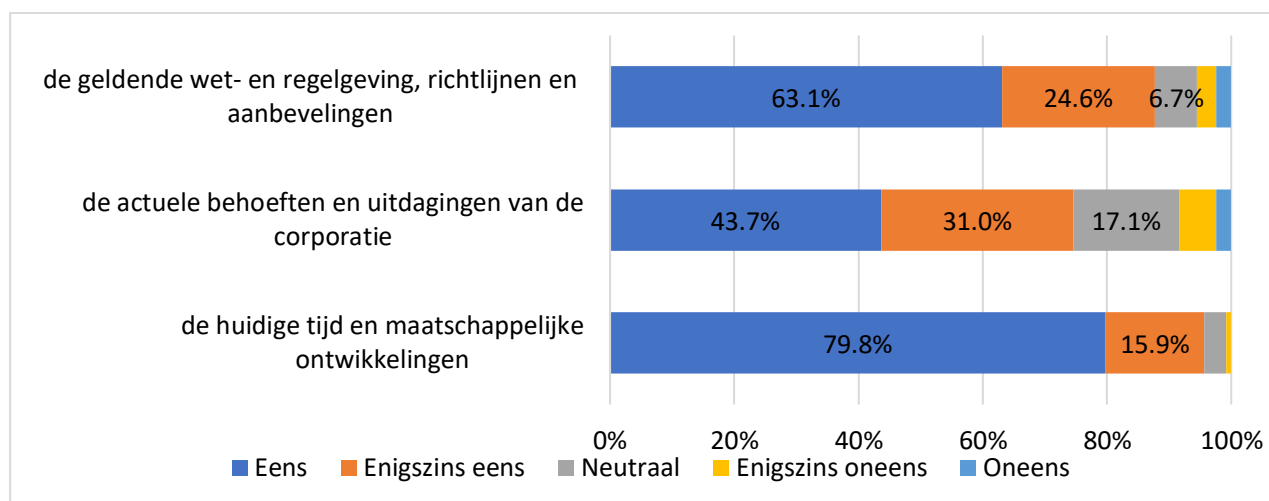
Ook vinden sommige respondenten de code nu al te omvangrijk en ziet men winst in bondiger formuleren.

Er worden ook een aantal negatieve opmerkingen gemaakt over de handreiking vastgoed (o.a. niet helder, staat al in code, woningmarktregio te ruim) en suggesties gedaan over aanpassing van specifieke bepalingen (hoofdstukken 1, 3, 4 en 5 van de code).

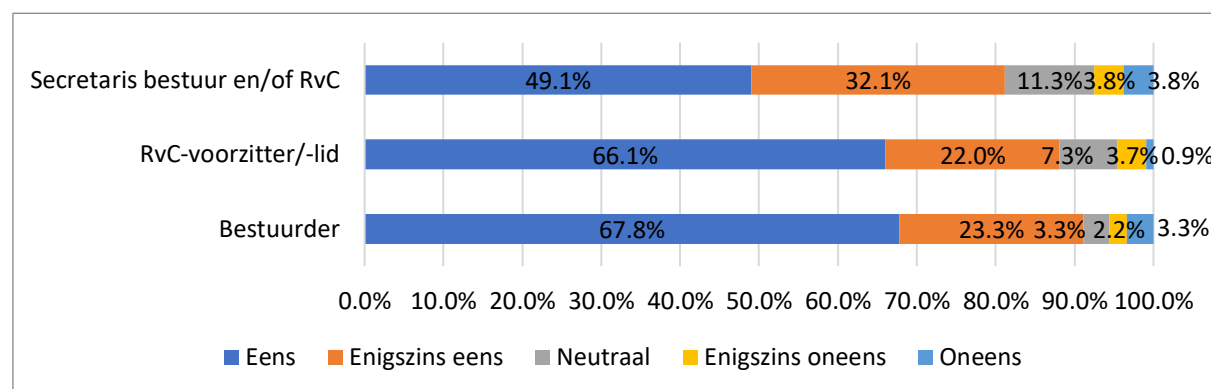
Vraag 4: Aansluiting

Beantwoord onderstaande 3 stellingen over in hoeverre u vindt dat de Governancecode Woningcorporaties 2020 aansluit.

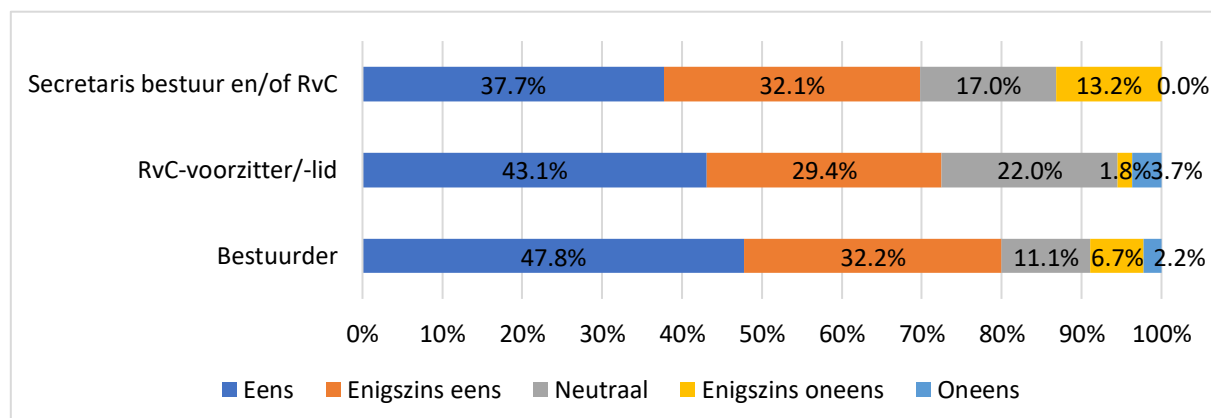
Ik vind dat de huidige Governancecode Woningcorporaties 2020 aansluit bij

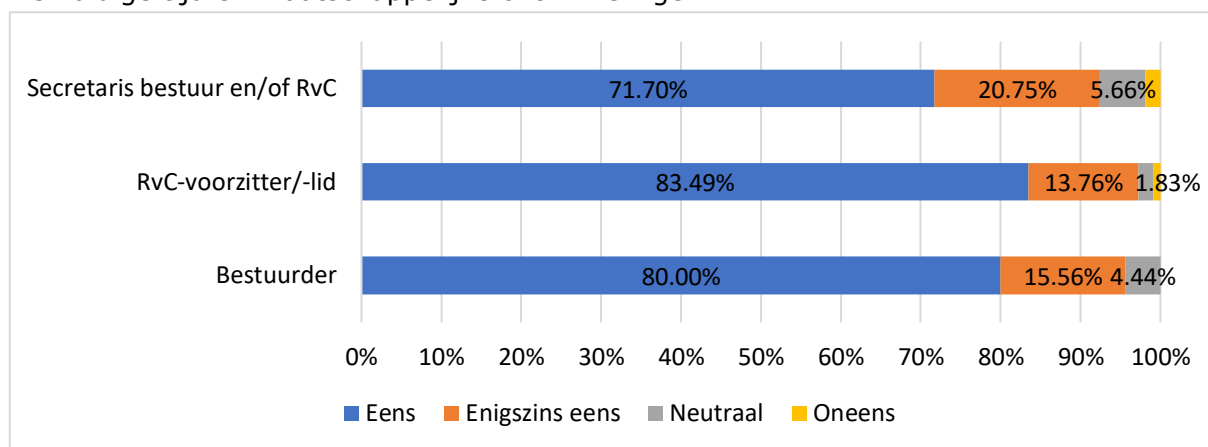
De geldende wet- en regelgeving, richtlijnen en aanbevelingen

De actuele behoeften en uitdagingen van de corporatie

De huidige tijd en maatschappelijke ontwikkelingen

Wilt u uw antwoorden toelichten of naar aanleiding van deze stellingen nog iets anders delen?

Respondenten gaven aan dat de huidige code nog steeds redelijk actueel is maar verbeterd kan worden. Aansluiting bij actualiteit en huidige tijd en maatschappelijke ontwikkelingen vraagt een regelmatige herijking. Maar ook werd door veel respondenten gewaarschuwd niet bij incidenten in de kramp te schieten en de code steeds aan te scherpen. Veel respondenten geven aan de handreiking voor vastgoedbezit te voorschrijvend te vinden en te pleiten voor meer ruimte voor maatwerk en eigen afweging. Liever niet alles 'dichttimmeren'.

De Governancecode zou op corporatieniveau toetsbaar moeten zijn en niet alleen op een collectief.

Meerdere respondenten lieten weten dat er al veel is geregeld in het toezichtskader van Aw en WSW en de Woningwet, waardoor er doublures zijn met de code. De code moet niet de wet- en regelgeving herhalen. De omvang van de code in een inmiddels zwaar gereguleerde sector, maakt het minder levend. Maak het korter en overzichtelijker..

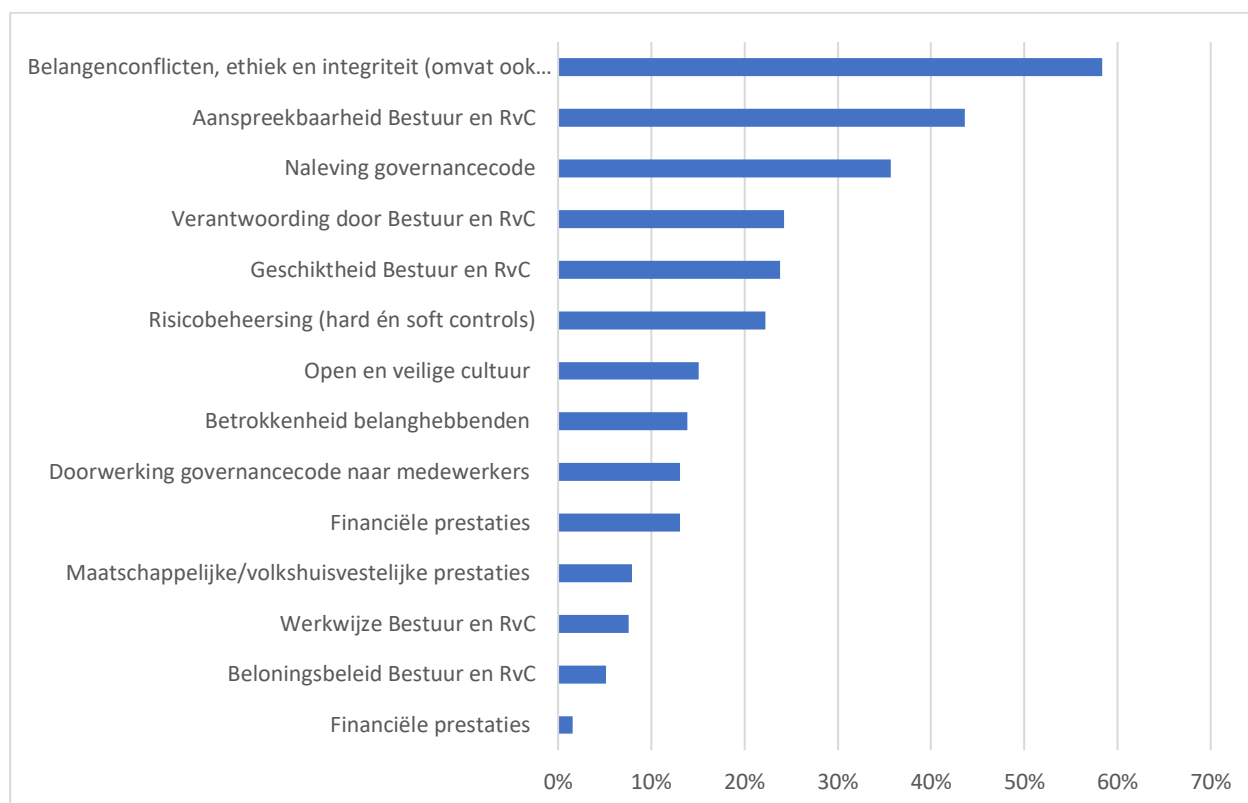
Voor wat betreft de actualiteit en maatschappelijke ontwikkelingen is diverse malen opgemerkt dat behoefte is samenwerken en vertrouwen. Bovendien werd gesteld dat de Governancecode niet over wetten, actualiteit, maatschappelijke opgave zou moeten gaan maar over (beheersen) houding en gedrag van bestuurders.

De solidariteitsbepaling in de code wordt genoemd als een aanpassing die goed aansluit bij de huidige ontwikkelingen. Andere respondenten geven echter juist aan deze bepaling onduidelijk te vinden, te ver gaan of vinden dat dit overgelaten moet worden aan de bestuurders en toezichthouders en afhankelijk is van de omstandigheden van het geval.

Meerdere correspondenten noemen diversiteit, inclusiviteit en veiligheid van de medewerker onderwerpen die terug zouden moeten komen in de code.

Vraag 5: Principes

Ten aanzien van welke onderwerpen vindt u het het meest belangrijk om principes¹ op te nemen in de aangepaste Governancecode? Vink maximaal 3 onderwerpen aan.

Vindt u andere onderwerpen het meest belangrijk, die hierboven niet worden benoemd? Of vindt u dat de aangepaste Governancecode over geen enkel onderwerp principes zou moeten bevatten? U kunt dat hier aangeven.

De meeste opmerkingen die respondenten maken zijn gerelateerd aan waarden/principes en toepassing/doorleving/naleving van de code. Over het eerste worden uiteenlopende dingen opgemerkt, o.a. dat de code waarde gedreven moet zijn en niet norm gedreven, dat in de code het werken volgens de bedoeling moet zijn opgenomen en dat de uitwerking van de principes scherpen kunnen. Een aantal keer wordt iets opgemerkt over het belang en de aandacht voor de toepassing/naleving. Ook wordt weer gewezen op voorbeelden en handreikingen (geen regels) over het grijze gebied en het voeren van goede gesprek. En een hartenkreet om aandacht voor hoe we bepaalde termen in onze dagelijkse praktijk handen en voeten geven en dat dat veel vraagt van een ieder ("Liever anti-racisme en aanpassen en samen leren leven dan eigen normen opdringen en verhullende woorden gebruiken als 'we zijn divers en inclusief'".)

Verder worden opmerkingen gemaakt over de omvang van de code (beknopt). Zo merkt een respondent op dat het effectiever is om te investeren in het creëren van een gemeenschappelijk beeld rondom normen en waarden dan de normen en waarden verder schriftelijk te detailleren.

Andere opmerkingen betreffen:

- Vastgoedbezit(handreiking
- Belanghebbenden/doelgroepen
- Verantwoording ("Kunnen we een code bedenken die een handvat biedt voor publieke verantwoording in de media? Hoe voorkomen we dat ons handelen onnodig wordt bepaald door angst voor publieke beeldvorming?")
- Maatschappelijke opgave/de bedoeling

¹ Het begrip 'principe' impliceert verplichte toepassing

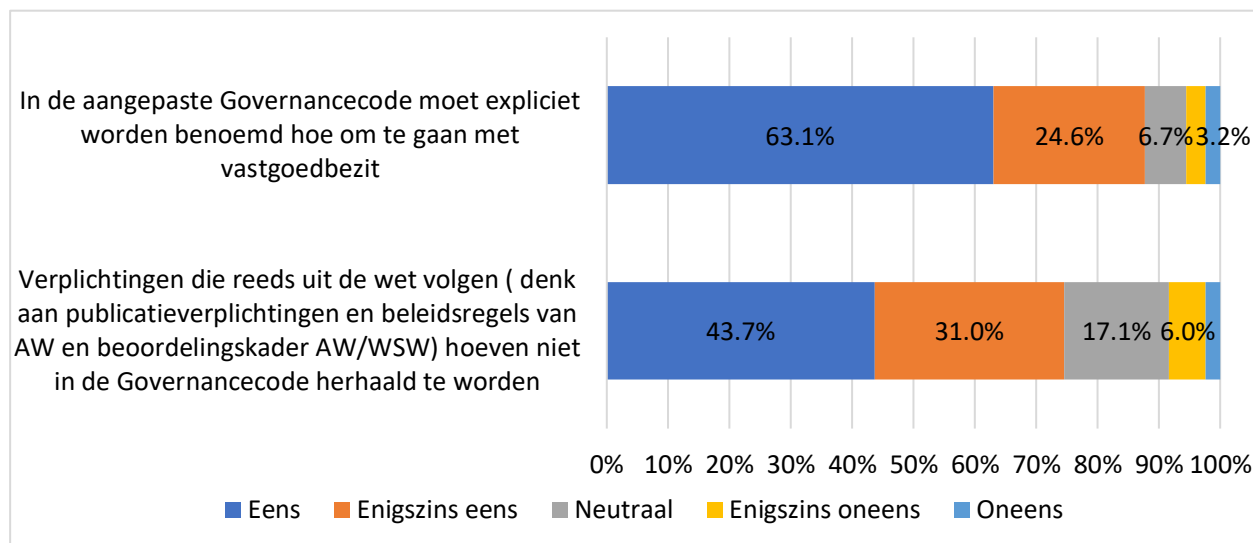
Wilt u uw antwoorden toelichten of naar aanleiding van deze stellingen nog iets anders delen?

Een aantal opmerkingen gaan over het voorkomen van overlap ("kies daarom voor een code met focus") en het niet doorschieten in (verantwoordings)regels omdat de sector al onder een vergrootglas ligt en het onevenredig veel capaciteit kost. Het "focus houden" wordt ook genoemd als het gaat over de maatschappelijke opdracht/de bedoeling van de corporatie.

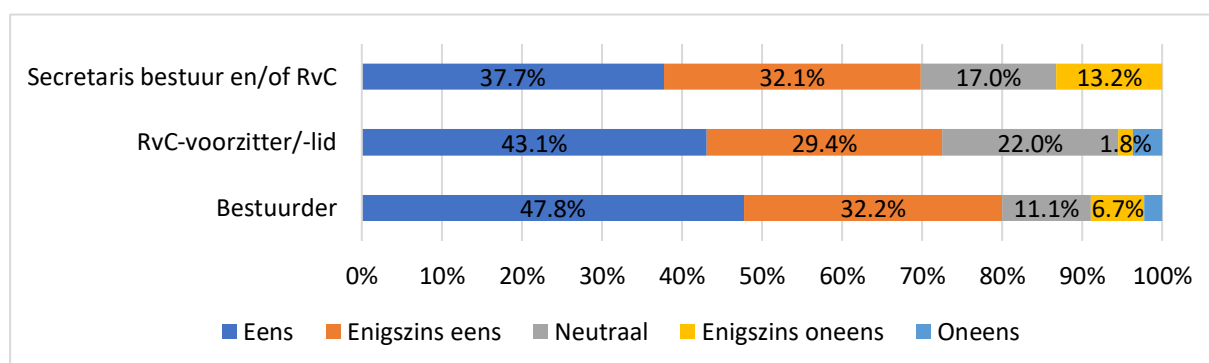
Een respondent wijst op de Aedescommunities Bestuurssecretarissen en Bedrijfsjuristen (en mogelijk nog andere). De vragen die daar worden gesteld geven heel helder aan waar onduidelijkheid over is met betrekking tot governance en de code.

Vraag 6: Aanpassingen

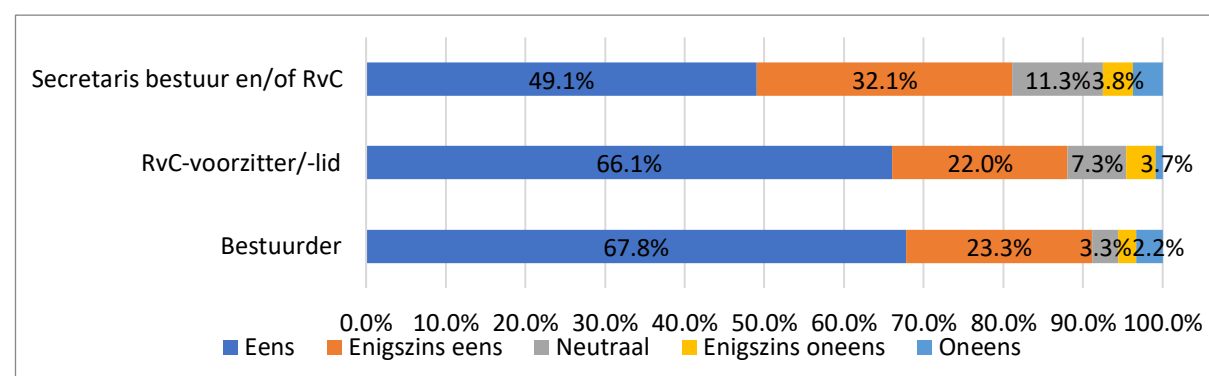
Beantwoord onderstaande 2 stellingen over mogelijke aanpassingen in de Governancecode.

1. In de aangepaste Governancecode moet expliciet worden benoemd hoe om te gaan met vastgoedbezit

2. Verplichtingen die reeds uit de wet volgen (denk aan publicatieverplichtingen en beleidsregels van AW en beoordelingskader AW/WSW) hoeven niet in de Governancecode herhaald te worden

Vraag 9: Opmerkingen

Heeft u naar aanleiding van deze enquête nog vragen of opmerkingen? Heeft u goede voorbeelden over de manier waarop uw corporatie de governancecode 2020 heeft geïmplementeerd en 'doorleeft' of heeft u ideeën hoe dit zou kunnen? Heeft u praktijkcasussen/-dilemma's met betrekking tot de toepassing van de code?

Veel respondenten gaven aan regelmatig het gesprek te voeren over de gedragsnormen waaronder over het vastgoedbezit en de dilemma's die hieromheen spelen. Daarbij wordt de handreiking vastgoedbezit van Aedes en VTW als leidraad. Het wordt positief ervaren om voor het vastgoedbezit concrete richtlijnen af te spreken (voor bestuur, RvC en medewerkers organisatie), maar wel met wat meer bewegingsruimte. De strikte verwoording in de handreiking wordt als te beperkend gezien. Meerder respondenten gaven aan dat niet alles dichtgetimmerd kan worden of hoeft te worden. Er moet ruimte blijven voor gesprek en toepassing van de eigen RvC. Hou de code principle based.

Meerdere respondenten gaven aan dat incidenten niet tot meer regelgeving zou moeten leiden. Elkaar aanspreken als het fout gaat/dreigt te gaan en daar gevolgen aan verbinden is veel belangrijker. In de herijkte code zou meer aandacht moeten zijn voor het gezamenlijk oppakken van maatschappelijke vraagstukken en daarbij actief de samenwerking opzoeken met partijen/ collega-corporaties.

Respondenten hebben diverse suggesties gedaan om het de code beter te doorleven. Onder andere is genoemd dat het een goede gewoonte is om jaarlijks door de bestuurssecretaris een governance check te laten doen en deze check regelmatig te agenderen. Anderen gebruiken de vernieuwde klokkenluidersregeling om het gesprek over integriteit en moreel kompas aan te gaan in de organisatie. Het met verschillende stakeholders moreel beraad bijeenkomsten organiseren helpt de code levend te houden. Ook werd genoemd het houden van dilemma-bijeenkomsten onder begeleiding van een extern kantoor.